

משרד החוץ: "אין חרם עולמי, מדובר בתרחיש עתידי"

"הנזקים יגיעו למיליארדים"

על פי הערכת כלכלנים באוצר, חרם נרחב, אם יוטל, יביא לנזק של כ-20 מיליארד דולרים, פיטורי אלפי עובדים ופגיעה בכ-30% מהחברות בישראל ● גורמים מדיניים מנמיכים להבות וטוענים: "בעיית החרם היא שולית. חרם אמיתי יקרה רק אם ישראל תרחיב את הבנייה בהתנחלויות והמשא ומתן ייכשל"

"הנסיגות לחרם לא מוצדקים". נתניהו, אתמול 90 צילום: פלאש

בין השאר פועלים בשטחים כל הבנקים הגדולים בישראל, חברות הביטוח, חלק מבתי ההשקעות וכן משרדי רואי חשבון ועורכי דין. פגיעה קשה במיוחד צפויה לכ-70 מפעלים יש-ראליים הפועלים ביו"ש, ולחלקאי בקעת הירדן. עשרות רשתות מזון אירופיות כבר חדלו להזמין פירות, ירקות ומוצרי מזון שמקורם בבקעת הירדן, והפגיעה מוערכת כבר כעת בכ-40 מיליון דולה. גם חברות ממשלתיות גדולות עלולות להינזק מהחרם, ובראשן מקורות וחברת החשמל. הערכת האוצר היא שהנזק עשוי להגיע לכ-20 מיליארד דולרים ולפיטורי קרוב ל-10,000 עובדים.

צביקה אורן, נשיא התאחדות התעשיינים, אמר כי "החשש הוא מחרם וולנטרי של אנשים ומוסדות שייכנעו לחצים ויחרימו סחורות. אני לא מאמין שהאיחוד האירופי כמנגנון מוסדי יחרימו את כל הסחורות מישראל. במקום לנקוט במדיניות ענישה יש לנקוט במדיניות של תמריצים לשתוף פעולה".

השר לענייני מודיעין, יובל שטייניץ, מגבש בימים אלה תוכנית בתקציב של כ-100 מיליון שקלים, שמטרתה הקמה של קואליציית ארגונים פרו-ישראלים שתפקידה יהיה מתן מענה ליוזמות חרם וקידום יוזמות חקיקה נגד חרמות. "חלק מהפגיעות יהיה גלוי וחלק יהיה חסוי", אומר שטייניץ. "זאת לא מערכה דיפלומטית רגילה. הסברה היא רק חלק קטן מזה. יש גם צורך במידע מודיעיני, כי מי שעומד מאחורי תופעות החרם הם לעיתים מדינות אויב וארגוני טרור". גורמים במשרד החוץ טענו מנגד כי מדובר בתוכנית בזבזנית ומיותרת. על פי הערכת כלכלנים במשרד הממשלה הכ-לכליים, חרם אמיתי רחב היקף, אם יוטל, על גופים כלכליים ישראלים שפועלים בשטחים, עלול לגרום להטלת חרם על קרוב ל-30% מהגופים והחברות הפועלים בישראל. בעניין זה אף חובר דו"ח שעיקריו נמסרו בימים האחרונים לשרים אחרים, בהם שר האוצר.

בריהם נקודות מימין ומשמאל.

"מפריזים בתופעה ולא מבינים אותה לעומק. אין הקלת ראש, אך הבעיה האמיתית היא ההתנגדות העזה לבנייה בהתנחלויות והקריאות לחרם הן תופעות לוואי", אומרים גורמים מדיניים. לדבריהם הדאגה מחרם היא בעיקר עתידית, וזהו אחד התרחישים למקרה שבו ישראל תגיב לכישלון במו"מ באמצעות בנייה מסיבית בהתנחלויות. "החרם כיום הוא תופעה שולית. מי שטוענים שהחרם מתרחב עושים ערכוב וכוללים גם ארגוני שוליים או חרמות אקדמיים שלא התרוממו ואף יצרו תופעה נגדית של גילויי תמיכה בישראל", אומרים במשרד החוץ. סגן שר החוץ זאב אלקין אמר כי יש תופעה של חרם, אבל היא לא במדרגים עצומים, כפי שיש מי שמנסה לתאר אותה. "בניגוד לתיאורים אין חייב בין החרם לבין תהליך השלום, כי זה התחיל דווקא בחודשים האחרונים שבהם תהליך השלום בעיצומו. כשהתחלנו לדבר התחילו הבעיות".

איתמר אייכנר, גד ליאור
נחית זומר

סוגיית החרם נגד ישראל מוזכרת יותר ויותר, אך במשרד החוץ טוענים בתוקף: לא מדובר בתופעה ממוסדת ורחבת היקף. גורמי מדיניים מזהירים כי במידה שהמו"מ בין ישראל לפלסטינים ייכשל, חרם נרחב הוא תרחיש אפשרי שתוצאותיו יהיו נזק כלכלי עצום. כפתח ישיבת הממשלה אתמול אמר ראש הממשלה בנימין נתניהו כי "הנסיגות להטיל חרם על מדינת ישראל אינם מוסריים ואינם מוצדקים" (ראה ידיעה למטה).

גורמים בכירים במשרד החוץ טוענים כי ישנה הגומה משמעותית באימי החרם נגד ישראל וכי גם אם אין להקל ראש בסוגיית החרם - היא פחות חמורה מכפי שהיא מוצגת בתקשורת, ובעיקר בנאומים של פוליטיקאים שמנסים להרוויח לר-